

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: ~

Cím: *Az egyetem autonómiáját fölfüggesztették.*

Forrás: *Budapesti Hírlap.*

Bp.

1919. II. 5.

Osztályozás

Tárgy

378.4

Hely

Idő

"1919"

Személy

Az egyetem autonómiáját fölfüggesztették.

Jászi Oszkár kormánybiztos.

Budapest, febr. 4.

A budapesti tudományegyetem és a kormány ismeretes konfliktusa ügyében ma délután döntött a minisztertanács, a mely az egyetem autonómiáját további intézkedésig fölfüggesztette, egyben kinevezte kormánybiztosul Jászi Oszkár volt nemzetiségi minisztert, az ujonnan kinevezett egyetemi tanárok egyikét. A minisztertanácsot az készítette erre az elhatározásra, hogy az egyetem tanácsa tegnapi ülésén másodszer is szembehelyezkedett a kormánnyal és Kunfi Zsigmond kultuszminiszternek január 31-én kelt leirata ellenére is öt szavazattal négy ellenében akkép döntött, hogy nem veszi ki az ujonnan kinevezett tanárok esküjét, de tudomásul veszi, hogy a minisztertanács végzi el az eskütést és nem gördit akadályt működésük ellen.

A miniszter január 31-iki leirata a többi között ezt mondta:

Az egyetem az általam kinevezett hét új tanárra vonatkozóan az eskü kivételének fölfüggesztését határozta el. Együttal azt kérte, hogy a tanárok kinevezését érvényességén kívül helyezzem. Ezzel szemben álláspontom a következő: A jövőben magyar kulturának nagy érdeke, hogy az egyetem a kialakuló új rendhez alkalmazkodjék és a főiskola ifjuságát az új világ szellemében nevelje. De első és legfontosabb feladat, hogy a jog- és államtudományi kar átalakuljon, tagjaiban felfrissüljön és mint a szociális képzés középponti intézménye kezébe véve

a jelen és a jövő tisztviselőinek és oktatóinak szociális irányú nevelését, a magyar állam regenerálásának döntő tényezője legyen.

A budapesti egyetemnek a kinevezéshez való hozzászólását sok esetben érdemben a kormányok személyes és pártpolitikai okból figyelmen kívül hagyták s előfordult az is, hogy egyes kinevezések a kar egyhangú ellenzésére vagy megkérdésezése nélkül történtek meg. Bár ekként az e kinevezéseknél figyelembe nem vett alaki akadályok azokhoz képest, a melyeket a forradalom más téren elhárítani kénytelen volt, kevésbé lényegbe vágók, mégis tudatában vagyok annak, hogy e kinevezések módja forradalmi tény. Erre a forradalmi tényre azonban ebben az esetben elkerülhetetlenül szükség volt és ezért a teljes felelősséget vállalom. De ebből hajlandó vagyok levonni azt a következtetést is, hogy a reform megvalósítása után az egyetem szabadságát intézményesen biztosító egyetemi törvény rövid időn belül az egyetem meghallgatása után megalkotassék.

Szükségeseznek tartom itt hangsúlyozni azt is, hogy a tudomány szabadsága iránt mély és megilletődő tisztelettel viseltetem és jól tudom, hogy az az irány, a melynek harcosa vagyok, mit köszönhet a tudományos kutatás bátorságának. De viszont nem engedhetem, hogy e nagy eszme jelszava a régi rendszerhez való ragaszkodás takarójául használtassék. A jog- és államtudományi kar társadalmi irányu, melyreható átalakítása forradalmi érdek s kénytelen vagyok minden kísérletet, mely e reform késedelem nélküli és komoly megvalósítását elhárítani törekszik, ellenforradalmi ténynek tekinteni. Ezért arra kérem az egyetem tanácsát, hogy jelen iratom vételétől számított 48 órán belül intézkedni sziveskedjék arra, hogy az eskü a kinevezett tanároktól kivétsék. Ellenkező esetben nyomban a határidő letelte után az esküt a minisztertanács maga fogja elvégezni és már most fölhívom a tanács figyelmét arra,

hogy az ujonnan kinevezett tanároknak a tanítás lehetősége tekintetében és minden más vonatkozásban a régebbi tanárokkal azonos helyzetét minden rendelkezésemre álló eszközzel biztosítani fogom.

de nem adom fel a reményt, hogy az egyetem átérti ennek a helyzetnek egészen kivételes voltát és a forradalom mellé szegődik és elkerülhetővé tesz egy olyan harcot, a melyet a magam részéről is mélyen fájlanék.

A minisztertanács mai határozatáról Kunfi Zsigmond kultuszminiszter a következő leiratban értesítette az egyetemet:

Mihez tartás végett értesítem a tanácsot, hogy a minisztertanács a budapesti tudományegyetem autonóm hatóságainak működését további intézkedésig fölfüggesztette és Jászi Oszkár egyetemi nyilvános rendes tanárt a budapesti tudományegyetemhez kormánybiztosi minőségben kinevezte. A kormánybiztosnak feladata lesz az egyetem összes adminisztrációját vezetni s a magyar egyetem oktatás- és szervezetreformját, valamint az egyetemi autonómia bizonyos szabályozását előkészíteni és annak megvalósítása iránt hozzám javaslatot tenni. A kormánybiztosnak jogában van egyes egyetemi szervek, illetve karok autonóm működésének tért engedni. Ezt az intézkedést az tette szükségessé, hogy az egyetem a legutóbb a jog- és államtudományi karra kinevezett tanároktól az eskü kivételét jogtalanul megtagadta és ez által fölülttes hatóságának utasításával, a népkormánynak a forradalom vívmányai biztosítására irányuló törekvéseivel szembehelyezkedett.

A minisztertanács döntése után következett a hét kinevezett egyetemi tanár eskütétele. Az egyetemi tanárok megjelentek a minisztertanács előtt és ott az egész kormány előtt letették az esküt, illetve a fogadalmat, a mely az egyetemi tanárok kötelességeit szabja meg.